

Ο ΝΕΙΡΟ

Εἶδα πῶς γύρισ' ἀπ' τὰ ξένα,
Καὶ βρέθηκα στὸ καλυβάκι,
Ποῦ μιὰ φορὰ μικρὸ παιδάκι
Περνοῦσα χρόνια βλογημένα.

* Ἀχ, ζοῦσε τὸ καλύδι ἀκόμα!
Τὰ γιασουμιά του γύρω ἀνθοῦσαν,
Μὰ ἀδέρφια μέσα πιά δὲν ζοῦσαν,
Τὰδέρφια τὰφαγε τὸ χῶμα.

Κ' εἶδα πῶς τᾶχαν ἀσπριομένα
Ὅγδόντα χρόνια τὰ μαλλιά μου,
Κ' εἶταν ἀδύνατη ἡ λαλιά μου,
Κ' εἶταν τὰ μάτια μου σβυσμένα.

Κ' εἶδα πῶς πλάγιασα στὸ μέρος
Ποῦ μιὰ φορὰ μικρὸς κοιμούμουν,
Κι ἂν εἶναι ἀλήθεια συλλογιόμουν
Πῶς τυραννίεμαι τώρα γέρος.

Κ' εἶδα πῶς ἔρριχτε μιὰ ἀχιτίδα
Κι ὁ ἥλιος ἀπ' τὸ παραθύρι
Σὰ νὰ ζητοῦσε, πρὶν νὰ γύρη,
Στὸ θάνατο νὰ δώσῃ ἐλπίδα.

Καὶ σιγανὰ ψυχομαχοῦσα
Σὲ πρῶτο καὶ στερονὸ κρεβάτι,
Κι ἀπὸ τὸ φύσημα τοῦ πιάτῃ
Νὰ πάρω ἀναπνοὴ ζητοῦσα.

Καὶ λόγιαζα μὲ θλίψη γύρω.
Καὶ κοίτταζα τὴ στέγη ἀπάνω,
Κ' εἶπα — καιρὸς μου νὰ ποθάνω,
Καιρὸς σταδέρφια μου νὰ σύρω.

Κ' εἶδα πῶς πέθανα μὲ εἰρήνη,
Καὶ πῶς μὲ πῆγαν δίχως θοῦνο,
Στὸ ρημοκκλήσι, ποῦ καὶ κείνο
Πιὸ ἔρμο ὡς τώρα εἶχε γαίνει.

Σταδέρφια μ' ἔφεραν καὶ μένα
Νὰ μὲ χαροῦν τὰ κόκκαλά τους.
Ποῦ τοὺς ξεχνοῦσα στὰ καλά τους
Καὶ γύριζα στὰ μαῦρα ξένα.

Ο ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ¹

ΔΙΗΓΗΜΑ

Ζ'.

Μετὰ τῆς ἀδικαιόστου ἀποφάσεως νὰ ἀποθάνῃ τὴν ἐπιούσαν, ἐπανῆλθεν εἰς τὸν οἶκόν του καὶ ἐκλείσθη εἰς τὸ δωμάτιόν του.

Ἐπέσεν ἐπὶ τῆς κλίνης του, ἀλλ' ὁ ὕπνος φεύγει τὴν ὀδύνην. Ἄγρυπνος δὲ ἐπὶ ὥρας ἀνεκεφαλαίου τὸν βίον του, τῆς παρελθούσης εὐτυχίας τοῦ ὁποίου αἱ εἰκόνες, ὡς ρωτεινὰ καλειδοσκοπίου σχήματα παρήλαντον πρὸ τῆς μνήμης του ὑπὸ τὰ γλυκύτερα, τὰ ἁρμονικώτερα χρώματα. Κρίμα, εἶπεν, ἤμεθα τόσον εὐτυχισμένοι!

Δὲν ἐροεῖτο τὸν θάνατον. Ἡ τιμὴ ψυχῆ του, τῆς τὴν ὑπερηράνειαν δὲν εἶχε καταρρίψει τὸ ὀλισθηρὰ του, τὸν ἔβλεπεν ἀδυσωπότης ἀπαραίτητον. Ἄνεγνώριζεν ὅτι ἔδει νὰ καταβάλῃ τι ἀπέναντι τοῦ ἐλλείμματος, τὸ ὁποῖον ἤθελεν ἐξακριβώσει ἢ τριμηνιαία ἐπιθεώρησις τοῦ προέδρου τοῦ οικονομικοῦ συμβουλίου. Δὲν εἶχε νὰ δώσῃ εἰμὴ τὸ αἷμά του καὶ τὴν τιμὴν του μετ' αὐτοῦ· τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν χαρὰν τοῦ οἴκου του, τὴν ὀρφανίαν τῶν γλυκυτάτων τέκνων του· ἀνεπαρκῆ ἀληθῶς ἀντισταθμίσματα οὐδόπως ἐπαναφέροντα εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ συντάγματος τὰς δυσχιλίας δροχημάς. Ἄλλ' αὐτὰ εἶχεν ὁ δῦσμοιρος· μὴ βάλωμεν κατ' αὐτοῦ λίθον. Δὲν ἐξέπλυναν οὕτω τὸ ὀλισθηρὰ των πολλοί.

Τέλος τὸν κατέλαθεν ὁ ὕπνος· ἀλλ' οὐδ' αὐτὸς ἠλέησε τὸν πεπτωκότα ἄνθρωπον. Ὀνειρα φρίκης ἐμπλεε ἐθασάνιζον τὴν ἀπέλπιδα ψυχὴν του.

Ἦτο ὥραία τοῦ Ἀπριλίου πρωία· αὐτὸς, ἡ σύζυγός του, τὰ τέκνα του εὐρίσκοντο εἰς τὸ κηπάριον τῆς μικρᾶς των οἰκίας. Ἦνθει τὸ αἰγόκλημα ἐκχέον τὸ ἄβρον ἄρωμά του καὶ τὰ ῥόδα τὰ ποικιλόχρωμα. Αἱ μικραὶ συνέδεον ἀνθοδέσμας. Ἄλλ' αἰφνης ὁ αἴθριος οὐρανὸς ἐγένετο βαρὺς, σκοτεινός, ὡς εἰ ἀπέραντον ἔλασμα μολύβδου ἀνειλίχθη ὑπ' αὐτόν. Ἦδη αἱ ἀστραπαὶ ἐσελάγιζον κατὰ γραμμὰς τεθλασμένας, λευκὰς μέγρις ἀποτυφλώσεως, ἅς ἀφανῆς χεῖρ ἐχάρασσε στιγμιαίως ἐπὶ τοῦ πελωρίου αὐτοῦ μαυροπίνακος. Λαίλαψ ἀκράτητος ἐξεχύθη τότε, ἥτις συνήρπασεν αὐτοὺς, μόλις προλαβόντας νὰ ἀναρτηθῶσιν ἀπ' ἀλλήλων. Καὶ ἐστροβιλιζέτο τὸ θλιβερόν σύμπλεγμα μετεωριζόμενον ἐν τῷ κενῷ, ἀνερχόμενον μέγρι τῶν νεφῶν καὶ κατερχόμενον πρὸς τὴν γῆν, καὶ ἐν τῇ καθόδῳ τοῦ τυφῶνος ἀφρηπάζοντο ἀπὸ τῆς γῆς μυρία δυσώδη ἀντικείμενα, ἅτινα προσεκολλῶντο ἐπὶ τῶν σωμάτων των, ὡς σικύαι. Πυκνὴ νεφέλη ῥυπαροῦ κονιορτοῦ, τοῦ διψαλέου τούτου ἀδελφοῦ τοῦ βορβόρου, τοὺς περιέβαλλε. Ἀνάριθμα δὲ παιγνίσχάρτα περιεδινοῦντο μετ' αὐτῶν κατὰ τὸν ὀρηνήρη τοῦτον ἐν τῷ αἰθέρι· στροβιλισμόν, ἀτελεύτητα, ἐξικνούμενα μέγρι τῶν ἐσχατιῶν τοῦ ὀρίζοντος. Αἰφνης αἱ χαρτοπαικτικαὶ μορφαὶ ἔλαβον ζωὴν καὶ ἀπεσπάρθησαν ἀπὸ τῶν

1. Ἰδε σελ. 300

παιγνιογράφων ἐμφυχωθεῖσαι· καὶ τὸν ἠπέλουν καὶ τὸν ἐνέπαιζον ὀργούμεναι περὶ αὐτοὺς γιγάντια, ἐραπτόμεναι τοῦ οὐρανοῦ κατὰ τὰς ἐμμανεῖς ὀρχήσεις των καὶ πλήττουσαι διὰ τῶν ποδῶν τὴν γῆν, μακρὰ ὡς σκιαὶ σωματῶν, ἅτινα ἔχουσι πλαγίαν τὴν φωτεινὴν ἐστίναν. Καὶ τὰ χαρτοπαικτικὰ σπαθία μετεωρίζοντο καὶ αὐτὰ, μικροσκοπικὰ ὡς καρφίδες, καὶ ἐνεπήγνυντο εἰς τὰ μικρὰ τῶν διδύμων σώματα, ἀφ' ὧν κατὰ σταγόνας ἀνέβλυζε ῥόδῳ χροὺν τὸ αἷμα των. Πατέρα μου, μανούλα μου, γλυτώστε μας, ὠλόλυζον τὰ μικρὰ καὶ ἤσθμαινον ἤδη τὸ ἄσθμα τοῦ θανάτου καὶ ἔκλειον τοὺς ὀφθαλμοὺς διολισθαίνοντα ἀπὸ τοῦ κόλπου τῶν γονέων των πρὸς τὴν ἄβυσσον. Μάτην ἐν ἐσχάτῃ ἀποπειρᾷ αὐτοσυντηρησίας προσεπάθουν νὰ κρατηθῶσιν ἀπὸ τῶν ἐπωμίων, ἀπὸ τῆς στολῆς τοῦ πατρὸς των, διότι ἡ στολὴ, αἱ σάρκες του αὐτὰι ἀπεσπῶντο εἰς ῥάχη ἐντὸς τῶν μικρῶν χειρῶν των. Τέλος τὸ θλιβερὸν σύμπλεγμα ἀσυγκρίτως θλιβερώτερον τοῦ συμπλέγματος τοῦ Λαυκόοντος, ὅταν περιελίσσοντο περὶ αὐτὸ οἱ συσφιγτικῆρες ὄφεις, ὡς πλοῖον χειμαζόμενον ἐφέρετο κατὰ πλωρίου βράχου, λευκοῦ. Ἦτο τὸ ἀπαίσιον τῆς ὁδοῦ Ἀκαδημίας μέγαρον, τὸ στρατοδικεῖον. Θλιβεροὶ ναυαγοὶ ἐρρίφθησαν ὑπὸ τῆς λαίλαπος ἐπὶ τῶν βαθμίδων του τῶν μαρμαρίων. Ἐσύροντο ἐπ' αὐτῶν ζητοῦντες σωτηρίαν, ἀλλ' ἀνοικτιρμονες χεῖρες τοὺς ἀνῆρπασαν. Ἐν τῇ φοβερᾷ δὲ αἰθούσῃ ἔνθα τοὺς ἔσυραν, ἀμειλικτοὶ οἱ στρατοδίκαι, κωφοὶ εἰς τὰς ὑπὲρ τῆς ἀθῶας οἰκογενείας του ἐπικλήσεις τοῦ λοχαγοῦ, κατέγνωσαν καθ' ὅλων τὴν αὐτὴν ψῆφον θανάτου.

Ἐπειτα παρήλλαχσον τὴν μορφήν οἱ ἀπαίσιον ὄνειροι. Ἐγίνοντο διαυγέστεροι, πραγματικώτεροι.

Ἡ σιδηρόσρακτος ἄμαξα τῶν στρατιωτικῶν καταδίκων τὸν ἔφερε βραδύτατα χωροῦσα πρὸς τὴν πλατεῖαν τῶν παραπηγμάτων. Πρὸς τί τοῦτο; Ἐφερε τὸ στόμα πρὸς τὰς σιδηρὰς κινκλίδας τῆς μικρᾶς θυρίδος καὶ διὰ φωνῆς ἐσθεσμένης ἠρώτα τοὺς ἐπὶ τῶν ἔξωθεν ἐδωλίων καθημένους ἐνόπλους χωροφύλακας, ἀλλ' οὗτοι ἀντέτασσον περιφρονητικὴν σιγὴν εἰς τὰς ἀγωνιώδεις ἐρωτήσεις του. Ἡ δὲ ἄμαξα ἐχώρει πάντοτε βραδύτατα. Ἀλλ' ἰδοὺ ἦχος σαλπηγῶν. Τὰ ὄξεια, τὰ διάτορα σαλπίσματα τοῦ πυροβολικοῦ καὶ τοῦ ἰππικοῦ ἐνοῦνται πρὸς τὰ τῶν πεζικῶν σωματῶν. ὦ! πόσον τοῦ σπαράσσουσι τὴν ψυχὴν. Ἐνόησεν ὁ δύσμοιρος· διὰ τοῦτο ἡ σάλπιγξ τῆς Ἀναστάσεως δὲν ἦ ἕνατο νὰ ἔχη τρομακτικώτερος ἦχος διὰ τὰς ἐνόχους ψυχὰς. Ἰδοὺ πεζὴ διμοιρία ἰππέων μὲ τὴν πρασίνην, τὴν λευκοποικίλτον στολὴν, μὲ τὰ κυανόλευκα λοφία, βαδίζόντων ἐρρυθμῶς μὲ τὰ βραχύκανα ἀνὰ χεῖρας, ἐνῶ κλαγγίζουσι αἱ μακρὰι σπάθαι καὶ οἱ πλατεῖς περηνιστῆρες. Ἰδοὺ καὶ ἑτέρα πυροβολητῶν μὲ τὴν σιοτεινὴν στολὴν τὴν σοβαρὰν, μὲ τὰ ἐρυθρά, ὡς φλόγες ὀβιδῶν, λοφία. Διασταυροῦνται πρὸς ἑτέρας διμοιρίας τοῦ πεζικοῦ, τοῦ μηχανικοῦ, τῶν εὐζώνων. Αἱ διμοιρίαι αὐταὶ εἶναι οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν διακρόρων σωματῶν τοῦ στρατεύματος, τοῦ ὁποίου αὐτός, κλέπτης ἀξιωματικός, ἐγένετο ἀπόβλητος. Μεταχθάνουσι ἐκεῖ ἵνα σχηματίσωσι τὸ τετράγωνον

τῆς ἀτιμώσεώς του. Ἐσηματίσθη ἤδη τὸ τετράγωνον τοῦτο. Οἱ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν διμοιριῶν ἀνθυπολοχαγοὶ, ὠχροὶ, πελιδνοὶ, καταβιβάζουσι τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸ τοῦ σπαρακτικοῦ θεάματος. Ἐνῶ δὲ οἱ ὀπίται παρυσιάζουσι ὄπλα, ὃ ἔχων τὸ γενικὸν πρόσταγμα ταγματάρχης, φίλος τοῦ δυστυχοῦς ἀπὸ μακρῶν ἐτῶν, φέρεῖ ἐπ' αὐτοῦ τὰς τρεμούσας χεῖρας του. Ψελλίζων δὲ τὰς ἀπαίσιας φράσεις «λοχαγὲ Γεώργιε Βορίδη, εἶσαι ἀνάξιος νὰ φέρῃς τὰ ὄπλα τῆς Πατρίδος», τῷ ἀποσπᾷ ἀπὸ τοῦ παλλομένου ἐξ ἀγωνίας στήθους τὸν σταυρὸν τοῦ Σωτήρος, ὃν εἰκοσαετῆς ὑπαξιωματικός εἶχε κατακτήσει διὰ στρατιωτικὴν ἀρετὴν, ἐν ἠρωικῇ κατὰ ληστῶν ἐπιθέσει. Ἀποσπᾷ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ βαθμοῦ του τὰ σήματα. Κλονίζεται, ἀλλ' ἴσταται ἐτι ὀρθός, καὶ μόνον καθ' ἣν στιγμὴν θραύεται τὸ ξίφος του, πίπτει φῆς κεραυνωθεῖς.

Ἐρρηξέε διάτορον κραυγὴν καὶ ἀφυνίσθη λούμενος ἐξ ἰδρώτος παγεροῦ, ἐμπλεως ἀγωνίας. Ἀντικρυ τῆς κλίνης του, ἀνηρημένον ἐπὶ τοῦ τοίχου, ἔλαμπε περιβαλλόμενον ὑπὸ πρωϊνῆς ἡλιακῆς ἀκτίνος, στίλπνόν, ὠραῖον περιστροφον γαλάν, ὀλκῆς ἐπαρκεστάτης, ὅπως τερματίσθη ἀσφαλῶς τὴν ἀγωνίαν του. Προσέβλεψε πρὸς αὐτὸ μετὰ μειδιάματος παραμυθίας, ὡς προσβλέπει χειμαζομένη ψυχὴ πρὸς τὴν συμπαθῆ μορφήν εἰκόνας τῆς Θεοτόκου. Σὺ θὰ μὲ λυτρώσης, εἶπεν, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀκόμη καιρός. Ἦμπορῶ νὰ περιμεῖνω ὀλίγας ὥρας· νὰ κλέψω ἀκούη ὀλίγα γέλοια, ὀλίγα γάδια τῶν παιδιῶν μου. Καλὰ εἶπα· νὰ τὰ κλέψω, ὅπως ἔκλεψα τὸ ταμεῖο τοῦ συντάγματος· γιατί κλεμμένη εἶναι τῶν παιδιῶν μου ἡ ἀγάπη, ἀφοῦ δὲν τὴν ἀξίζω. Καὶ ὅμως θὰ μοῦ συγχωρήσῃ, ἐλπίζω, ὁ Θεὸς τὴν ὑστερὴν αὐτῆ ἀδυναμία. Λέγουσι ὅτι εἰς τοὺς καταδίκους δὲν ἀρνοῦνται τίποτε τὴν ὥρα τοῦ θανάτου.

Η'.

Εἶχε παρέλθει ἀπὸ πολλοῦ ἡ μεσημβρία τῆς Κυριακῆς. Ὁ βορρᾶς παγετώδης ἐμυκάτο νύσσων, ὡς πεπυρακτωμένα βελόνα· ἐμπηγνύμεναι ἐπὶ τοῦ σώματος. Ἡ χιών, λεπτή, σκληρὰ, στρογγυλὴ ὡς χάλια, περιεδινεῖτο ποῦ μὲν ἐπικαθημένη τοῦ ἐδάφους, ποῦ δὲ σαρόνουσα αὐτὸ ὡς κονιορτός.

Τελεῖα ἐρημία διῆκε δι' ὅλον τοῦ μήκους τῆς ἀποκέντρον ὁδοῦ, ἐν ἣ κατῴκει ὁ λοχαγὸς Βορίδης. Μόνον πρὸς τὸ ἔσχατον ἄκρον αὐτῆς, ἐν μέσῳ τῆς στροβιλιζομένης χιόνος, διαφαίνεται μικρός, πολὺ μικρὸς ἀγριόπαις, βαιένδυτος, πατῶν τὸ χιονόβλητον ἔδαφος μὲ γυμνοῦς, παγωμένους τοὺς μικροὺς του πόδας.

Ἦτο παραγμὸς ψυχῆς ἡ θεὰ του. Ἐνεκαετὲς μόλις παιδίον ἐπάλαυν ἐκεῖ τὸ ταλαίπωρον ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτὰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς. Ἐκράτει εἰς τὰς ἐρυθρομέλανας ἐκ τοῦ ψύχους χεῖρας παράρτημα ἐρημερίδας. Φεύγων δὲ τὸν ἀνταγωνισμὸν τῶν μεγαλειτέρων του ἀπεπλανήθη μέχρι τῆς ἐσχάτης ταύτης τῆς πόλεως θηρεύων ὀλίγα πεντάλεπτα. Διὰ φωνῆς δὲ κλαυθμηρᾶς, ἀτόνου, ἐξήγγελλε τὸ ἐμπόρευμά του. Αἱ πρῶται καὶ αἱ τελευταῖαι λέξεις ἠκούοντο «Τὸ παράρτημα... πέντε λεπτά». Οἱ

διάμεσοι ασθενείς τόνοι ἐξηνεμοῦντο ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ βορρᾶ.

Ταλαιπώρος μικρὸς στρουθός, ἄπτερος ἔτι, δὲν εἶχε ποτὲ θερμανθῆ ἐν τῇ καλιᾷ πατρικῆς ἐστίας. Πλάσμα ἀβρόν, ἀσθενές, ριφθὲν εἰς τὸν κόσμον ἐκ στιγμιαίας ἐγωϊστικῆς μέθης ἀγνώστων γονέων, εἶχε γαλουχηθῆ ὑπὸ μισθωτῆς γυναικός, ἐξ ἐκείνων ἃς μισθώνει ἡ δημοτικὴ πρόνοια ὑπὲρ τῶν ἐκθέτων.

Ἡ πτωχὴ γυνὴ καὶ μετὰ τὴν ἀπογαλάκτισίν του συνετήρησεν αὐτὸ μετὰ τῆς μητρικῆς στοργῆς, ἦν ἐμφυτεύει ἐνίοτε εἰς τὰς τροφούς ἢ συνειδήσεις, ὅτι μεταγγίζουσι τὴν ἰδίαν αὐτῶν ὑπαρξίν εἰς τὰ ἀπὸ τοῦ κόλπου των ἀνηρητὰ μικρά. Ἄλλ' ὁ θάνατος αὐτῆς ἔρριψεν εἰς τὰς ὁδοὺς ὀκαταστῆ τὸν Μιγαλάκην, φερόμενον εἰς τοῦ μοιραίου τὸν δρόμον, εἰς τὸ ἀγνωστον. Ἐπώλει ἐφημεριδὰς. Ἡλέουν αὐτὸν καὶ τοῦ ἔδιδον καὶ αὐτοῦ ὀλίγα φύλλα πρὸς πώλησιν. Τί ἄλλο νὰ κάμῃ ὁ ἀσθενὴς βιοπαλαίστης; Αἱ χεῖρές του πολὺ μικραὶ ἔτι, πολὺ ἀδύνατοι, δὲν ἠδύναντο νὰ κρατήσωσι τὴν ψήκτραν τοῦ ὑποδηματοκαθαριστοῦ. Καὶ ἡ παιδικὴ φωνὴ ἐπανελάμβανε κλαυθμηρῶς «Πέντε λεπτά, πέντε λεπτά».

Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ λοχαγοῦ ἡ Εἰρήνη ἦτο ἀφωσιωμένη εἰς ἀνάγνωσιν, ἐξ ἧς κατὰ μικρὸν μετέπεσαν εἰς ὕπνον. Ἡ Μαρία καὶ ἡ Ἐλένη ἔπαιζον εὐθύμως, τοῦ δὲ Γεωργίου τὸ βλέμμα ἐφέρετο ἀπὸ τῆς γυναικὸς εἰς τὰ τέκνα δειλόν, ἐμπλεον στοργῆς, ἐκφραστικὸν σπαρακτικῆς ὀδύνης. Λαβὼν δὲ τὰ τέκνα του ἀπὸ τῶν χειρῶν τὰ ἐκάθισεν ἐπὶ τῶν γονάτων, καὶ αἱ χρυσαὶ μικραὶ κεφαλαὶ των ἐπηρέισθησαν ἐκατέρωθεν δροσεραὶ ἐπὶ τοῦ φλέγοντος μετώπου του.

— Διατί, Μαρία μου, δὲν κηλαδεῖ σήμερα ἡ καρδερίνα σου; καὶ ὁ δικός σου ὁ σπίνος σιωπᾷ, Ἐλενοῦλα μου; τί ἔπαθαν;

— Κουόνουν, πατέρα μου; ἰδὲς τὸ χιόνι πῶς πέφτει; ἔξω καὶ πῶς βογκάει ὁ βορρᾶς; τὰ τρομάζει αὐτός ὁ καιρὸς τὰ κακόμοιρα. Γιὰ τοῦτο κρύβουν τὰ κεφαλάκια τους ἀπὸ κάτω ἀπὸ τῆς φτερούγαις.

— Δὲν μοῦ κηλαδεῖτε σεῖς λίγο, παιδάκια μου;

— Ἄκου, Μαρία, τί λέει ὁ πατέρας μας. Πουλάκια εἴμαστε μεῖς καλὲ πατέρα;

— Γιὰ τὴν καρδιά μου, καὶ πουλάκια; τὸ τραγοῦδι σας εἶναι γλυκοκηλάδημα στὴν ψυχὴ τὴν πονεμένη τοῦ πατέρα σας. Γι' αὐτὸ θέλω νὰ ἀκούσω κανένα ἀπὸ κείνα τὰ ὠραῖα τραγοῦδάκια ποῦ εἶπατε εἰς τὰς ἐξετάσεις τὸ καλοκαίρι; τὸ περασμένο, ὅταν ἐπήγατε στὸ σχολεῖο, θυμᾶστε; μὲ κείνα τὰ ὠραῖα φουστανάκια, ἄσπρα σὰν ταῖς καρδούλαις σας, μὲ τῆς γαλάξιας, σὰν τὰ ματάκια σας, κορδέλαις.

Καὶ ἡ γλυκεῖα φωνὴ τῶν μικρῶν ἔψαλε

Τὸ βουρκομένο σύννεφο τὸν οὐρανὸ μαυρίζει.

Φιλὴ, φιλὴ ἀρχίνησε βροχὴ νὰ ψυχάλιζῃ.

Εἶναι ἡ φύσις ποῦ θρηνεῖ.

Τὰ δάκρυά της εἶν' αὐτὰ, ὅπου πυκνοσταλάζουν.

Τὰ σύννεφα ὅπου βογκοῦν καὶ βαρυαναστενάζουν.

Εἶν' ἡ θλιμμένη της φωνή.

— Ἄ! Ὅχι αὐτό, παιδιά μου. Εἶναι πολὺ θλιβερό; μοῦ σφίγγει πολὺ τὴν καρδιά.

— Νὰ σοῦ ποῦμε τὸ νανάρισμα, πατέρα;

— Ναί, τὸ νανάρισμα; καὶ ἀλήθεια ποῦ σὲ λίγο θὰ κοιμηθῶ. Ἄλλὰ ὁ ὕπνος ὁ δικός μου θὰ ἔλθῃ καὶ χωρὶς νανάρισμα. Καὶ ἔσχε τὴν δύναμιν νὰ μειδιάσῃ.

— Φύσ' ἀγεράκι δροσερὸ
μέσ' τῶν δενδρῶν τὰ φύλλα
πᾶς' ἀπ' τὰ ῥόδα τὸν ἀνθό,
ἀπ' τῇ μηλιά τὰ μῆλα
καὶ φέρτα στὸ παιδάκι μου.
Καὶ σεῖς μὲ τὰ χρυσᾶ φτερά
ὄνειρατα ἐλάτε
στὸ ἔρμο τὸ καλύβι μου,
ἀγάλια, ἀγάλια ἐμπάτε;
σιγὰ μὴ τὸ ξυπνήσετε...

Ἄλλ' ἐσίγησε τὸ ἔσμα εἰς τὸ στόμα τῶν μικρῶν ἀγγέλων. Τὸ διέκοψαν οἱ λυγμοὶ τοῦ ταλαιπώρου πατρός, ὅστις προσέβλεπε τὰ μικρά μετ' ἀρρήτου βλέμματος ἀπογνώσεως, τὰ κατερίλει, τὰ ἐσφιγγεν ἐπὶ τοῦ στήθους παραφόρως, μέγρις ἀποπνιγμοῦ.

— Ἀλήθεια, παιδάκια μου; ἔβλεπα εἰς τὸν ὕπνον μου ἀπόψε τὸ ἀγιόκλημά σας. Ἦταν ὁμορφο καὶ ἀνθισμένο. Σὲ λίγο θὰ ἀνθίσῃ πάλι; νὰ τὸ περιποιήσθε σὰν πρῶτα. Εἶδετε πῶς χαίρονται τὰ πουλάκια σας, ὅταν κρεμάτε δίπλα του τὰ κλουβάκια τους; Ἄλλὰ ἐλησμόνησα ὁ ἄμειρος πῶς ἐσεῖς, ἔρημα πουλιά δὲν θὰ ἔχετε φωλιά σὲ λίγαις μέραις; δὲν θὰ ἦσθε πλεῖα μέσα στὸ σπίτι αὐτὸ ποῦ γεννηθήκατε.

Ἄλλ' ἤδη οἱ λυγμοὶ του μεταδοθέντες ἐξ ἐνοστίκτου, ἀσυνειδήτως, καὶ εἰς τὰ τέκνα του ἀρύπνισαν τὴν Εἰρήνην.

[Ἐπεταὶ τὸ τέλος]

EMMANOYHΛ Σ. ΛΥΚΟΥΔΗΣ

BYZANTINΗ ΤΕΧΝΗ (1)

5'.

Ὅ,τι κυρίως οἱ βυζαντινοὶ προήγαγον ἦτο ἡ διὰ μουσειώσεων διακοσμητικὴ γραφικὴ. Τῶν μουσειώσεων ἐγένετο χρῆσις ὑπὸ τε τῶν Ἑλλήνων καὶ Ρωμαίων, παρὰ τοῖς τελευταῖοις ὅμως ἐγένετο κοινότητι ἢ χρῆσις αὐτῶν. Τὰ δάπεδα τῶν ἀνακτόρων των, τῶν δημοσίων βαλανεῖων, τῶν παραδεισῶν καὶ διαφόρων τέλους οἰκοδομημάτων δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν ἐπληροῦντο τοιοῦτου κόσμου. Πλεῖστα τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων ψηφροθετήματα ἀπαντῶσιν ἐν τε τῇ Εὐρώπῃ, τῇ Ἀσίᾳ καὶ τῇ Ἀφρικῇ, θέλοντα τὴν ὄρασιν διὰ τῶν πολυποικίλων καὶ ἐμπλέκτων μαϊάνδρων των, ἐν οἷς συναναφύρονται διάφορα πτηνὰ καὶ ἄλλα ζῶα, ἔστιν ὅτε καὶ μυθολογικαὶ παραστάσεις μετὰ πλείστης ἀφελείας καὶ χάριτος (2). Ἄλλὰ καὶ μεγάλαὶ ἱστορικαὶ γραφαὶ

(1) Ἰδὲ σελ. 290

(2) Ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς ταῖς γενομέναις ἐν Φοινίκῃ ὑπὸ τοῦ περιωνύμου Πενάν, ἀνεκαλύφθη μέγα μουσεῖωμα ἔχον μῆκος 14 μέτρων. Τὸ μουσεῖωμα τοῦτο, ὃ μετεφέρθη ἐν Παισιόσις, ἔχει περὶ αὐτὸ πλαίσιον εἶτε παρυφῆν ἀποτελουμένην ὑπὸ διαφόρων γεωμετρικῶν σχημάτων. Τέσσαρα ἀγγεῖα φαίνονται εἰς τὰς τέσσαρας αὐτοῦ γων-